

Redacție. Administrație,
Tipografia:
Brașov, piata mare Nr. 30.
Serioză retranscătură nu se
permite. — Manuscrise nu se
returnează.
REDACTIE se primisce la Administrație în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
in Viena: M. Dukes, Heinrich
Scholz, Rudolf Moos, A. Oppelius
Hochholzer; Anton Oppelius, J.
Lammer, in Budapest: A. V.
Gödörberg, Eckstein Bernát; in
București: Agence Havas, Suc-
ursalile de România; in Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul insertiilor: o serie
de 40 numere pe o coloană 6 or., și
pe timbru pentru o publica-
re. Publicările mai dese după
familii și invocații.
Recenzie pe pagina a 3-a o
sumă 10 or., sau 90 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII

Nr. 199.

Brașov, Joi, 7 (19) Septembrie

1895.

Lipsă de temeiniciă.

Dintre toate criticele, ce i s-au făcut de către diarele opoziționale maghiare ministrului-președinte Bánffy privitor la atitudinea sa față cu naționalitățile și în deosebi față cu Românii, ceea ce mai nimerită niște critică diarului kossuthist „Egyetértések“.

Cu drept cuvînt observă numita fătă, că baronul Bánffy nu a părțis și nu înțelege natura adevărată a cestiunii naționalităților. Suntem siguri, că n'au părțis și n'au înțeleg nicăi cei dela „Egyetértek“, dăr ei cel puțin simt și recunoște, că un ministru-președinte ar trebui să aibă o cunoștință temeinică cu privire la natura și la desvoltarea istorică a acestei cestiuni.

Dăr n'au avut nicăi timp, n'au simțit trebuința pănă acum săi guvernului unguresc de-a face studii seriose și temeinice asupra cestiunii naționalităților și, prin urmare, pănă în ciua de adăi ei nici n'au putut ajunge la convingerea, că acăstă cestiune își are natura și desvoltarea ei propria istorică, așa că cei ce voesc să o rezolve trebuie să fie în stare înainte de toate a-o pricepe și a cumpăni în toate privințele însemnatatea ei.

A pretinde însă așa ceea dela un ministru-președinte unguresc arătându-se chiar absurd, după ce direcționea politicei ungurescă nici nu admite existența unei desvoltări proprii istorice a națiunilor nemaghiare, care ar pretinde, ca bărbății politici dela cărmă să se ocupe serios de ea, că n'au cunoscaște adeverata natură. N'a făcut acăsta un Tisza Kalman, care a guvernat doi-spre-dece ani, n'au făcut nici cei ce au urmat după el, Szapáry și Wekerle, de ce s'oaștă tomai baronul Bánffy, care s'a lăudat și acum la Simeleu, că el este cel mai infocat apostol al ideii statului național maghiar? Acăstă ideea nu cunoscă și nu recunoște între marginile statului altă națiune, decât cea maghiară. Si dăcă nu este altă

națiune — și Banffy, cum a asigurat de atâtă-oră, nu vră să scie de naționalitatea ca corpori colective, ci numai de cetățeni de limbă nemaghiară, ca indivizi, — atunci cade eo ipso și așa cestaune de naționalitate, precum și necesitatea de-a o studia serios și de-a-o resolva. De aici vine apoi, că șefii guvernatorilor ungurescă au mers păńă a nega chiar existența cestiunii naționalităților în fond și cu Banffy cu tot o privesc numai ca o turburare trecătoare, produsă de diferiți agitatori, ce sunt supuși erăși diferitelor influențe dinăuntru și din afară.

Cum ar putea cunoșce dăr în asemenei imprejurări un Banffy adevărată stare a lucrurilor, când el cu intenție își închide ochii dinaintea realității, ca să păŃă urma ne-turbură fantasmagoriilor sale de stat național, și când ori-ce piedecă, de care dă, crede să păŃă delătura radical prin întrebuițarea în mod discrițional a puterii de stat?

Bine dice dăr amintita fătă opozițională, că cea mai eclatantă dovedă, cum că Banffy n'a părțis și n'au înțelege cestaunea naționalităților, este că după el, acăstă cestaune nu consistă în alta, decât în unele trile câtorva „agitatori fără consciință, cari sunt conduși de interese egoistice“. Bine dice, că el nu ține sămă de desvoltarea istorică și de natura actuală politică în deosebi a cestiunii române.

Cu totul altfel ar trebui guvernul să studieze și să părțundă acăstă cestaune, precum, în genere, cestaunea raporturilor cu toate națiunile nemaghiare, ca să păŃă ajunge cât de puțin la o soluție practică și corespundătoare adevăratelor interese ale statului. Dăr pe cătă vreme guvernul va purta o politică numai din mâna în gură, câutându-și refugiu în acapararea tot mai mare a puterii printre centralisare nebună și în forțarea extremă a lucrurilor în direcțione șovinistă maghiară: nu va ajunge la nimic, ci va contribui numai la înasprirea relelor,

cară produc nemulțămirea popora-țunei acestui stat și împiedică consolidarea lui.

Grațierea și pressa maghiară.

Foile ungurești, ce le-am primit adăi din Budapesta aduc amănunte despre liberarea condamnaților în procesul Memorandumului.

Etă ce i-se scrie, de pildă, lui „Budapesti Hirlap“ dela corespondentul său din Seghedin cu data de 16 Septembrie:

Hatzinger, directorul închisorii din Seghedin, a primit adăi la 2 ore d. a. următoarea telegramă:

„Coroianu, Rațiu și Lucaciu să fi puși în libertate numai decât, ordin în scris urmășă“.

Indată după primirea depeșei, Hatzinger s'a dus la prisoneri; a intrat în odaia fiță-cărui și le-a citit telegrama ministrului de justiță, la ceea-ce prisonești au fost cuprinși de-o agitață nedescrisă și în bucuria lor erupseră în lacrimi. Lucaciu a strigat: „Trădăca Regele!“ însă ceilalți doi Români n'au isbuconit.

Abia căteva minute după cetearea telegramei a intrat în odaia lui Lucaciu soția cu cele două fice ale lui. Lucaciu striga de pe ferestră:

— Suntem liberi!

Scirea grațierei s'a răspândit repede în închisoră de stat; prisonești alergă la ferestre, își flutura pălăriile și basmalele; s'au aranjat ovațiuni forte insufluite acelor, cu cară în închisoră nici odată n'au comunicat, și în viață nici odată nu s'au întîlnit.

După primirea scirei, Coroianu era foarte impacient; n'a voit să mai aștepte nici un moment, ci a plecat indată, ca să ducă scirea familiei sale. Ceilalți doi prisonești încă au eșit din închisoră. Mai întâi s'au dus la Hatzinger și l'au rugat să le ducă mulțămîta la treptele tronului (?). După acăstă Lucaciu s'a dus la locuința soției sale, unde a scris mai multe telegrame și scrisori în limba franceză și română, dintre cară însă nici una n'a trimis în România.

Cele două fice și fratele lui Lucaciu au sosit din București astă seră la 6 ore.

Cei trei grațiați merg la Budapesta... E căletoresc la București mai ales, ca să mulțămășă guvernului unguresc pentru grațiere. Corespondentul d-vostre a întrebat de Coroianu, că de ce merg acum la Budapesta, pe când Memorandumul l'a dus la Viena. Coroianu a răspuns, că la Viena merg și miniștri ungurescă. Acum însă merg bucuroși la Budapesta, și fără ori-ce sentiment de amărăciune vor admira frumusețile capitalei maghiare. Toți sunt plini de cele mai bune intenționi față de Ungaria și cred, că nici-o dată nu vor mai da vre-o ocazie, ca autoritățile să procede contra lor, și vor incunjuca tot ceea-ce lovesc în legă.

Lui „Pester Lloyd“ i-se scrie:

Grațierea Românilor osândă în procesul Memorandumului, a devenit faptă, după ce Majestatea Sa a primit propunerea guvernului ungur, privitor la aceasta. Ministrul de justiță Erdély dispuse pe oale telegrafice, ca Români internați în Văt și Seghedin să fi puși numai decât pe picior liber.

Din Văt ni-se depeșeză următoarele: Prisonerii de stat români au fost liberati astă seră și plecară imediat, după ce între ei și ai lor decurseră scene mișătoare. Români cred, că liberarea lor au de-a mulțumi vizitei regelui României la Ischl.

Din Seghedin ni-se depeșeză: Astădă la 2 ore după amăldi sosi o depeșă a ministrului de justiță, în urma căreia Vasile Lucaciu, Coroianu și Rațiu au fost puși pe picior liber. Directorul Hatzinger le cetea depeșă, la ce ei erupseră în planșete. Rațiu declară, că ei vor pleca direct la Budapesta pentru a mulțămi lui Bánffy. Indată după aceea se lăpi faima prin oraș, și înaintea închisorii se adună o mare multime de oameni. Prisonerii de stat iusopiră pe cei liberați cu strigăte de „éljen“. Rațiu și soții plecă de aci astă noapte.

Lui „Magyar Hirlap“ i-se scriu următoarele din Seghedin tot cu data de 16 Septembrie:

După ce Lucaciu, Coroianu și Rațiu au părăsit închisoră de stat, corespondentul d-vostre i-a vizitat, ca să se orienteze asupra viitorilor lor planuri. I-a aflat pe toți trei în cercul familiei lor.

— Ce efect va avea grațierea asupra cestiunii române? a întrebat corespondențul.

— Înfluență că se poate mai bună! fă-

FOLIETONUL „GAZ. TRANS.“

Inm de bucurie

la eliberarea

Martirilor politici condamnați în Maiu 1894.

În temniță reci, pentru robie
Stegari vitejă, V'au aruncat,
Căci pus'a-ți pieptul cu tărie
În fruntea nemului călcat.

Si greu zăbralnic V'au pușes
Cu gând dușman și ntunecat,
Er vesteal lume se dusese
De chinul tras, — făr' de păcat.

Noi toți de-un nem, cu mandra fală
Si 'ncredere, la Voi priveam;
Cerniță la inimă, dam năvală
Zadarnic, temniță ocoleam.

Nedumeriți în resemnare
La ceruri rugi am înălțat,

Pe nesimțite să dobore
Zăbrele, lanțuri și lăcat.

Ca prin minune, de odată
Al urii zid s'a sdruncinat,
Și'n liniște 'ncep să bată
Al libertății cés uitat.

Adăi toți c'un glas de bucurie
Pe Voi martiri V' salutăm,
Er Voue sub călăuzie
Cu dragă inimă ne dăm.

Prin dile negre străbatuta-ți
Senin la frunte'nbărbătați,
Si prin 'ntuneric de urecute-ți
Cunună de stejar purtată.

BRAŞOV, 5 (17) Septembrie 1895.

Maria Baiulescu.

Deorece mica păpușă avea o inimă atât de grea....

Episod din viață unui diarist.

De Lucien Moulfet (Paris).

Vinerea trecută avisase pe mica mea Jeannetă, ca în ciua următoare să nu mă aştepte, când va părăsi atelierul. „Renaud m'a invitat să-l întoarcă la teră, pentru că să manânce cu el acolo la Vaucresson. Vom pleca cu trenul de 6 și 30. Dăr pentru aceea vin'o Dumineacă; spune acasă, că ai să gătesc nisice haine de doliu, său pretețeză alt-ceva, și să fi la 2 ore acolo. — S'a primit, dragă?“

Din întemplantare s'a nemerit, că i-am spus micii Jeannette adevăratul. Renaud, collegul meu Emil Renaud, care face raporturile la senat pentru „Droit Divin“ și eu, care le fac pentru „Drapeau Rouge“, suntem vecini de tribună în Luxembourg. Se-dințele se termină acolo curând și onorabililor senatori, și în ori-ce casă diariștilor,

le rămâne destul timp pentru ca să guste afară plăceri. Renaud și-a găsit chiar și o soție, și cu ea atâția bană, încă se poate retrage pe timpul căldurilor ocelor mari la o vilă dintr'o mahala.

Eu mănânc bucuri la amicii mei dela teră. Să mănâncă în grădină și obligată supă Saint-Germain primește sub cerul liber o coloare atât de apetitică, încât devine verde de impresiune. Năptea se ivesce de timpuriu, tomai când se servește desertul, și după aceea urmăză o recore recreatore. Cu permisiunea ospătarului, își deschēiu comod vesta. Astfel de placere costă scump în restaurațiile din Bois de Boulogne.

Sâmbătă așa-dără mă aştepta Renaud la gară. Simții o mare fericire, când mă aşeza în lângă dênsul. Eram ras, frisat și curat îmbrăcat, pe când el aducea cu sine sudoreea muncii de peste dì, fără ca să se geneze, ceea ce e atât de natural după un an doi de căsătorie.

„Gazeta“ ieșe în dă-care dì.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe săptămână 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineacă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe săptămână 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineacă 8 franci.
Se prenumără la totă oficiile poștale din interior și din străinătate și la colecțori.
Abonamente pentru Brașov
administrativă, piata mare, Tergul inuiu Nr. 30 etajul I: pe un an 10 fl., pe săptămână 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. m.
sau 15 bani. Astădat abonamentele că și insertiile sunt a se plăti înainte.

reșpusul. Și sperăm, că acesta va promova în mare măsură *resolvarea pacnică a cestiunei*.

— Ce fel de atitudine intenționată a observa pe viitor?

— Vom continua lupta și în viitor, însă *lucru firesc, că numai pe lângă observarea strictă a legilor statului, să la nici un cas nu vom lăsa să ajungă lucrurile până acolo, încât să ajungem erăși în temniță*. Suntem nespus de multămitorii guvernului, că, de bunăvoie și fără de a fi cerut noi, a eserțat grația față de noi.

— Dér dăcă grația aceasta n'ar fi venit?

— Atunci, fideli declaratiilor noastre de până acum, noi n'am fi cerut'o.

Corespondentul nostru i-a întrebat apoi, că ce vor face de acum înainte? Răspunsul a fost, că deocamdată merg la Budapesta să mulțămescă guvernului pentru esoperarea grațiariei. Cu mulțămita vor merge și înaintea regelui, însă nu în Viena, ci în Budapesta vor face acesta...

*

Sub titlul „*Prisonierii statului*“ tot „*Magyar Hirlap*“ de adă publică un prim articol, pe care îl dăm aici în reasumat.

Porțile închisorilor din Seghedin și Văt s-au deschis adă prisonierilor de stat: toți condamnații în procesul Memorandumului, între cari cunoscutele figuri Lucaci, Rațiu și Coroianu, au căptătat grație... Regale, la propunerea guvernului său, li-a iertata parțea restantă a închisorii.

Vedem bucurios liberându-se aceștii prisonieri! Ei au dat cauză de pedepsă, însă se va dovedi, că *nici de grație n'au fost nedemni...*

Deschiderea de adă a porților închisorii din Seghedin și Văt, este totodată deschiderea unui nou drum în cestiunea română. Cu bucuria constatăm, că în cestiunea de naționalitate s'a inaugurat o politică nouă, pe care noi tot-dăună am propovădui'o, adecă *politica paciunii*. Nu scurtarea contrarietăților, nu căutarea unghiușelor, ci *afarea punctelor de atingere*, în care se ne înțelegem unii cu alții: sunt principiile, cari în fine se văd a învinge. Trebuie să recunoșcем, că spre acesta guvernul român, și în genere România oficioasa a fost inițiatore, când ia propria-i inițiativă a rupt comunitatea cu agitatorii, ba să-năștă, ca contra lor să ia poziția pentru noi. Însă pietrile grele ale impăciunirii au ajutat să le sfărime și acei Maghiari, cari provocați de Români Congresului din Bruxella, au scutit să rămână obiectivi, calmi, ba iudicatori chiar, și, fără autoritatea oficioasă a statului, au scutit atât de înțeleptesce să poarte punctul de vedere al statului.

Ori căt s'ar pără de caracteristică: *politica lui Bánffy s'a realizat aici*, și acum totul merge într'o alviă din cele mai corecte;

și este acum și aceia, cari până acum s'au năștă a crea greutăți, ei însă și își dau sărgința a ușura situație. Este adevărat, că cei trei prizonieri de stat din Seghedin mărturisesc alipirea lor de legile maghiare în momentul amețitor al liberării. Vreū să rămână bună Română, însă vor respecta legile Ungariei, luându-și adio dela martiriu. Durere, că numai cu prețul suferinței au trebuit să ajungă la adevăr, că numai pedepsa i-a învățat respect...

Acum, că la inițiativa întreținătorului ministrului-președinte, Majestatea Sa a pus capăt acestei situații: scobore-se penitenta în inimile certate și în capetele turorate ale apostolilor naționaliști, strălucirea grației să aprindă lumină și — cumintenea. Póte fi cineva Valah cinstit și credincios, chiar și dăcă nu e închis în Seghedin său Văt.

Am reprobus acest articol al fóiei ungurescă, ca să se vadă dispozitia, ce domnește în presa maghiară din incidentul grațiariei.

„*Házánk*“ dela 17 Septembrie scrie următoarele:

Br. Desideriu Bánffy a recurs la un mijloc foarte bine înscenat, deși nu din propria voine, ca să se facă placut pe sine și guvernul înaintea naționalităților. În vorbirea sa din dilele trecute dela Simleul-Silvaniei a pus în vedere, că regele va da amnistie martirilor români condamnați în procesul Memorandumului, și este că telegraful dela Seghedin și Văt aduce scirea, că adă dură ameță, pe calea grației regesci, a pus condiționat pe picior liber pe memoranduști.

E un excelent mijloc acăstă liberare și numai pentru aceea, că martirii esperiând marinișimia regelui, chiar și numai din urbanitate nu și vor mai continua lupta contra ideii de stat maghiar de-o parte, er de altă parte, dăcă vor mai și face o încercare, ar ajunge pe cale scurtă în închisore. Acăstă apucătură dibace de tactică însă, nu este nică decât creația genialului lui Banffy. O, nu! așa ceva nu putem accepta dela d-l ministru-președinte, nici nu putem presupune despre el. Ceea-ce ouglas mare a vestit el în vorbirea dela Simleul-Silvaniei, nu este nică decât generosa lui promisiune, că el a escutat numai un ordin mai înalt din Viena, când a pus în libertate pe memoranduști. Acăstă decizie a regelui este a-să reduce la visita regelui român în Ischl, când regele Carol a întrevănit, — după părerea cercurilor politice — în favorul martirilor români.

Astfel stănd lucrul, putem aștepta că drept cuvînt dela memorandușii grațiai, că renunțând pe viitor la aspirația lor de naționalitate, să se reintorcă din lumea fantasialor imposibile pe terenul realității, să fi și ei bună cetățeni ai patriei, și în loc de atâtarea focului urei, să aprindă puțin foc față de patriă în naționalitățile, cari sunt instruite.

CRONICA POLITICĂ.

6 (18) August.

După cîteva săptămâni de tăcere foile rusești pun ér pe tapet alianța rusofranceză. Un articol apărut în „*Moskovskaya Vedomost*“ și subscris de un „Nediplomat“ susține, că alianța rusofranceză este opera lui Alexandru III. Acuma vine prințul Metkevsky în „*Grazdanin*“ și spune, că da, amicitia rusofranceză este opera țarului Alexandru III, dăr nici decât nu este opera lui și o alianță ore-care. Scopul lui Alexandru III, — dice numitul principe Metkevsky — nu putea fi legarea sortii Rusiei de sortea unui stat ce și-a agonisit puterea din ruinele bisericei și ale tradiției.

*

Datoria publică a Spaniei este de 6.250.000.000 lei, fără a computa 425 milioane datoria flotantă și 42 milioane datoriști pentru monopolul tutunurilor, precum și tot ce s'a imprumutat dela băncile din Cuba. Fișă-care esercoiu e în deficit, acela al anului curent e de 50 milioane. E probabil, că guvernul spaniol va încerca o nouă sfotăre în vederea unui imprumut la Londra sau la Paris, căci este strins în acăstă dilemă: ori imprumut, ori faliment. Se vor obține fără incială banii ceruști, căci până acum cursul rentei esteriore a fost menținut artificial de înalta banca francesă. Dér realizarea unui imprumut nu va face decât să întăriească criza fatală.

*

O depășă a diariului „*Kölnische Zeitung*“ anunță, că în Bulgaria de sud s'au făcut manifestații dușmanoase față cu guvernul și principale. Multimea a putut fi înprăștiată numai prin poliția. Un oficier de cavalerie a refuzat să mărgă înainte cu trupa sa, deoarece autoritățile civile nu voră să-i dea imputernicire în scris.

Cabinetul austriac.

Contele Badeni a fost primit alătă-erii în audiență de către Majestatea Sa, și a șternut monachul următoarea listă de miniștri: presidiu și ministru de interne: conte Kasimir Badeni; răsboiu: conte Zeno Welserheimb; finance: Dr. Leo cavaler de Biliński; comerț: baron Hugo Glanz de Eicha; culte: baron Paul Gautsch; justiția: conte Ioan Gleispach; și agricultură: conte Hans Ledebur.

Astfel deci nu va fi numit nici un ministru galician și nici unul boem. Noul cabinet va intra în funcție numai cu finea lunii Octombrie, deoarece Badeni încă nu și-a designat pe succesorul său în postul de guvernator al Galiciei.

Contele Badeni a plecat alătă-erii săra la Lemberg, unde va rămâne până la 29 c., er la 30 c. va apărea înaintea alegătorilor săi din Krakovia.

Se dice, că noul ministeriu austriac îndată după numirea sa definitivă, va convoca pe guvernul ungar, ca să începă tractările privitor la încheierea pactului și contele Badeni are de gând să se întânde după numire, în persona la Budapesta, pentru a se înțelege cu respectivii și niștri de resort ungară.

Chișmarea lui Bilinski în cabinete Badeni s'a făcut din considerația, căla la 1887 a fost în camera austriacă referent în cestiunea statutului de bandă din acăstă cauză e mai apt de-a purta portofoliul de finance acum când se va înlocui portofoliul de finanțe numai cu respectivii și niștri de resort ungară.

SCIRILE DILEI.

6 (18) Septembrie

Alegere de deputat în Ghimbav Sâmbătă viitoare, 21 Sept. n., se va în Ghimbav alegerea suplementară deputat dietal în locul d-lui Filtsch, și-a depus mandatul. Scim, că aici candidați săi stau față în față: unul, Lutz Korodi, care este susținut din tea Sașilor „verdi“, er celalalt, d-l Carl Schmidt susținut de Sașii mode Lupta între acești doi candidați promite înversunată. De acest cerc electoral, doilea, din comitatul Brașovului se înghemne: Ghimbav, Cristian, Rășnov, Valea Codlea, Helchiu, Nou, Crișvăb, Bod, Făcăora, Rodbav, Maieru și Apața.

Alegătorii români, se ntelege, nu ia parte nici la acăstă alegere, precum și luat parte nici la alegerea deputatului Filz, rămânând credincioșii hotărîrile luate conferențele noastre naționale, cari fapte alegătorile dietale au decretat pasivitatea și soluția și generală pentru toate cercurile Transilvania și Ungaria.

— o —

Majestatele Lor Regele și Regina de măniei sosesc adă la Viena, rămânând în dilele de adă și măne. Joi, 7 c., vor părăsi Viena, spre a se întorci la Sinaia, și vor sosi Vineri, 8 Septembrie, după am

— o —

Condamnări pentru Memorandum, au fost liberați în urma grațiariei. sună majorii: Din închisorea de stat dela Seghedin: Dr. I. Rațiu, Dr. Vasile Lupu și Iuliu Coroianu. Din închisorea de la Văt: Rubin Putița, Mihail Velicu, Teodor Mihali, Gherasim Domide, Dr. Dr. Barcianu, D. Comșa și Aurel Suciu. Din

m — de

Ea e forte drăgălașă. Ore cui i măne? Tinerei Rafaela Sizos? Da, și fote mult. Se numește Louisa, der în Lisi. N'ar fi mai drăgălaș numele „Lulu“.

— Mama este aceea, care tot de dice Lisi.

— „Pentru o mană se potrivește ceva!“

După un curenț rece de aer, care toane din noptea, ce se lăsa, mă gândesc și concediez. Renaud insistă să mă întârzie până la gară și rugă pe soție să-i dea pardisiul. — „Du te Lisi!“ Eu dică din umeri.

In tot decursul călătoriei mele de căsătorie, eram atât de ingreunat cu gândul încât țigarea mea se stinsese, și eu tot o țineam în gură în mod automat, și o beam așa singur. Ajungând în Paris, în birtul meu, unde nisce camarașii mei jucau cărți. Ispita mă ademere joc și eu, dăr sub impresiunea gândul din călătorie, mă hotărui să precumpere încă odată lucrurile.

(Va urma)

„Este lucru curios“, dîse el ștergându-și sudorea de pe frunte, „că nu cunosc pe femeia mea. Dér trăim în familie atât de retrași — și apoi ne ocupăm forte mult de Baby al nostru“.

In realitate în acăstă nu era nimic curios. Intre mine și Emil n'au esistat alte legături, decât ale carierei. Când intr'o dimineață eșirâm dela o ședință a clubului diariștilor parlamentari, il invitase din întemplantare să dejuneze cu mine la Pousset. El răspundeasă așă-dér la curtoasia mea, nici mai mult....

O femeie imbrăcată în pânză albăstră sta cînd în anticameră. La scărărătura ușei se ridică și ne ești înainte. Renaud se îngrijî de recomandare.

— „Vă cunosc deja, d-le, ca pe amic al lui Emil. E forte frumos din partea D-văstre, că a-ti venit. Dér ve-ti trebui se vă familiariști cu obiceiurile noastre rustice.

Ea spuse acăstă banalitate cu o manieră forte plăcută.

Când observau, că are nisce gen lungi și o talie drăgălașă cu nisce măne largi, mă silii să-i plac; pusei o ore-care veseliă intelligentă în privirea mea și în cu-

rînd după aceea, la supă, mă silii, să sorb acăstă fluiditate fără a face sgomot.

La masă, unde apăruse sficoșii socrii, cari se ocupau cu totul de Baby și de doica sa, mă secuestră cu totul amicul meu în cestiunea religioasă, care avea în curînd să predomine în desbaterile Senatului.

Sotia sa părea că nu se interesază de aceste desbateri. Nu mă lăsau așă-dér în nici o discuție, ci dădeam în totă dreptate lui Renaud, fără ca însă să nu i arunc din când în când căte-o privire batjocurătoare.

După o pauză dîse, eu: Stimată domnă, tocmai te-am conturbat într'o lectură interesantă, în care păreai cu totul adâncită. Înălți mi permite să sciu ce era?“

— „Era „Le Mystère de Foules“.

— „Iți place Paul Adam?“

— „El serie atât de frumos“.

— „Tocmai așa e și părerea mea. Dér să-l audă vorbind, atunci te va încânta și mai tare.“

— „In adevăr? Ar fi bine să-l introducă cineva la noi. Il cunoști tu, Emil?“

Dér Emil, pe care literatura îl plăcea și care se entuziasma numai pentru

bucătăria politică, ne intrerupe și se încercă a ne spune, că este insușită ministrul care va face o interpellare în cunoștea cestiunei religioase. Emil trase cu urechia la o convorbiere a ministrului justiției, pe care măne o va publica în „Droit divin“....

Nu prea ascultam cu atenție, și Renaud se adresa socrului său, care îi asculta vorbele sale. Vecina mea mă întrebă, că ore am citit „Demi-vierges“. O întrebare excelentă: teatru, sentiment, morală și educație.

Dela nouă până la cece ore mă ocup cu aceste materii și presăr din când în când căte o vorbă de spirit.

Ea vorbesce puțin, dăr se observă, că judecă bine.

Intr'un moment se duce domna Renaud la copilul ei. (Póte pentru că să se restaureze putin, căci buzele ei să ard în mod forte bătător la ochi, și la masă beuse vin roșu cu apă, fără să întrebuințeze ghiață). In timpul acela eu mă legănam pe scaunul meu, fumând o Havană. Niciodină întrup visurile, când ea se întorce, că și când gândurile mele s'ar fi mișcat încocă și încolo, ca nisce plopă sub un frumos de Julie.

induți în procesul Memorandumului, cără au tot 14, a eșit mai întâi din înainte d-l Patriciu Barbu, care a fost numnat numai la 2 luni, apoi Dionisie și Nicolae Cristea după 8 luni, și Pop de Băescu după un an. Cei ce au grăbi acuma sunt 10 la număr, ceea ce, condamnați la mai puțin, au suferit grea pedepsă.

—o—

Regia monopolurilor române poate reprezenta un nou și strălucit succes, în ceea ce se refere la societatea de navigație maritimă, dice "Timpul". În urma unui aranjament, adeca, încheiat cu direcționea șefului internațională Londra-Viena, în cîndile trenul fulger Londra-Ostenda-Viena, se face 29 ore între Londra și Viena și se poată Indiilor, va trece odată pe sepmă prin București la Constanța, și va în corespondență cu plecarea vaporelor cetei de navigație română spre Constantinopol. Astfel marea linie internațională London-Ostenda-Viena-Constantinopol trece pe teritoriul român și va ajunge Constantinopol cu bastimentele române. Este de notat, că răcordul se face în Vîrciorova și nu prin Predeal. Distanța de la Londra la Constantinopol, care în linia Viena-Belgrad-Sofia era de 760 km, va fi pe noua linie Londra-Viena-Vîrciorova-București-Constanța numai de 450 km.

—o—

Cășteria civilă. Foile din Budapesta și scirea ca în bisericile catolice de acolo să pună dilnic mulțime de însi, ca să fie cășteria civilă, ce cu 1 Octombrie să devină obligatorie. Aceasta înstrîinare cășteria civilă a locuitorilor — dionușie făci — va fi pe venitor isvorul mulțumirii și daraveri, ce nu au existat încă acum.

—o—

Comisiunea europeană a Dunării. Se înțelege că în comisiunea europeană a Dunării se va deschide în ziua de 30 Septembrie st. n. la Galați. Una din cestiunile mai importante, care vor veni la ordinea zilei, este revisuirea tarifului de întrarea vaselor la gura Dunării.

—o—

La solemnitatea inaugurării podului peste Dunăre va asista, ca ospăt al familiei române regale, și A. S. prințul de Hohen-Meiningen.

—o—

Un salto mortal. Acest salto a fost întrădevăr mortal, făcut de un anumit Lieber, de profesiune pantofar, care călărea cu trenul de persoane pe linia ferată Timișoara-Buziaș. Uitându-se adeca pe fereastră, curențul să apucă pălăria și lăsă pe cap pantofar cu capul gol în cupu. Acest malheur nu făcă multă bătăie de cap springerului Lieber, ci s'gândi una dé... rea; să din cupu, chiar pe când trenul fugea cu turbat. Trenul se opri după un signal de alarm, dé... bietul om făcu afat fără de viață, întins pe umplătura liniei. Se crede, și suferit sdruncinare de creeri.

—o—

Guvernul Belgiei contra jocurilor hazarde. Folia "Meuse", ce apare în Lüttich, comunică o telegramă datată din Paris, după care statele europene ar fi recercat pă guvernul belgian, ca să pună capăt jocurilor hazarde, ce sunt la modă mai vîrtoase pe băile Belgiei precum Spaia, Ostenda, Blankenberghe etc. Guvernul belgian însă nu prea voiesce să facă pe voia atâtelor streîne, chiar din motivul, că acele jocuri de sorti sunt indemnul cercetării scandalor belgiene din partea streînilor.

—o—

Vapor ars. O telegramă sosită din Londra aduce vestea, că între Loith și Londra s'a aprins vaporul Iona și în flăcările lui și-a făcut moarte cinci femei și un copil. Personalul și călătorii în număr mai mare de o sută au putut scăpa cu mare greutate.

—o—

Linile ferate ale Rusiei sud-estice. Diarele rusești spun, că un consorțiu franco-rus a propus guvernului rusesc un proiect de exploatare pe timp de 80 de ani a

drumurilor de fer din sud-estul Rusiei. În cîndile acceptare, consorțul se angagăză, pentru primii 10 ani, să construiască o linie dela Haaran la Odessa, și o altă linie, care să lege căile Radziwilow-Wolociska-Nowosielici. Proiectul va fi supus consiliului imperial, care va decide.

—o—

Alcoolismul în Siberia. Sunt planuri în Rusia, că alcoolismul ia proporții prea mari în Siberia, unde debitele de beuturi spirtoase resarcă ciupercile după plăoaia, cu consumul autoritaților. Statul rusesc combat alcoolismul în Europa și îl favorizează în Asia; acăsta e aproape un non-sens, după cum dic foile franceze.

—o—

Imprumutul chinez. Sindicatul francez, care a lansat imprumutul chinez a primit instrucțiuni să versă la Banca Engleză două milioane de livre sterling. Totalul vîrsărilor efectuate pînă acum se urcă la 8 milioane de livre sterling.

Reuniunea de consum din Blașiu.

Din partea Reuniunii de consum din Blașiu, care funcționează de mai mulți ani, aducînd cele mai mari folose publicului consumător din întreg ținutul Blașiu, primim apelul de mai jos, pe care cu totă căldură l recomandăm atenționei publicului nostru. E vorba de o întreprindere națională, care trebuie sprijinită din răspunderi, fiind de cea mai mare importanță pentru noi din punct de vedere economic. Trecutul de un sir de ani, de când funcționează această societate, este o dovadă de soliditatea ei, și ar putea servi ca o încurajare și pentru alte centre româneschi, unde lipsa de asemenea societăți este atât de simțită. Acționarii au primit și primesc dividende frumoase după capitalele lor, și căineva, inscriindu-se ca acționar, aduce mare folos cauzei fără de a risca nimic.

Apelul adresat de numita societate este următorul:

Stimate Domnule! „Asociația este unul din cei mai productivi factori ai civilizației și progresului omenești și au totă dreptatea ei, că afirmă, că secolul nostru de aceea arată rezultate atât de admirabile în toate sferele activității omenești, căci este secolul asociațiunilor.

„După numărul asociațiunilor sale de totă plasa, să judecă astăzi gradul de cultură al unui popor.

„Să spunem pe față, căci adevărul este tot-dăuna măntuitor, că, cercând ouibusola acăstă stare actuală a poporului nostru, ea ne prezintă un rezultat neplăcut, dăr care trebuie să ne fiș cel mai puternic impuls spre a nu mai perde momentele de supremă importanță, ci de a îmbrățișa cu tăria idea timpului, idea asociației, de a încorpora și a o vîrsa prin toate formele vieții noastre sociale.

„Numai este mod progresul nostru va lăsa repegiunea, cu care ne vom putea asigura bunăstarea dorită și vom putea ajunge în curând la ținta propusă, numai să vom putea sta, peste puțin, alătura cu poporele înaintate și luminate de astăzi, spre a ne împărtăși în emulație nobilă pe cîmpul progresului general.

„Factorii de înaintarea unui popor însă au între sine acea strinsă legătură, că numai în lucrare comună și armonică pot să producă deplin efect, și când unul său altul se află în nelucrare, încordarea celorlalți factori rămîne fără, său numai cu puțin rezultat. Progresul este atunci unilateral, de aceea incet.

„Esaminând starea lucrului la noi din acest punct de vedere, afăm, că în privința culturii spirituale a poporului nostru, deși nu s'a făcut încă tot, față cu numerosele trebunțe, s'a făcut totuși ceea. Incepîtul este bun și promite rezultate. Însă cu respect la interesele materiale ale poporului nostru, nu s'a făcut încă absolut nimic, ce ar impăca căt de puțin cîrințele timpului.

„Progresul nostru în acăstă direcție este staționar, ceea ce în viață poporului este identic cu regresul.

„Să totuși nu se poate nega, că adăi, mai mult ca ori și când, dela bunăstarea materială a unui popor, se condiționează totă cultura, viața și poziția lui.

„Terenul economiei naționale nu mai poate fi așa-dată îndelung ignorat și neglijat din parte-ne, fără de a păcatui contra celei dintâi și mai sfinte datorințe a conservării proprie.

„Considerantele acestea ne-au fost motivați principal, când ne-am rezolvat să împlinim una din cele mai simțite trebunțe în patria noastră, și a lăua inițiativa înființării unui institut de credit și de economii sub numele „Albina“.

Cu aceste cuvinte s'a adresat întemeiatorii celei dintâi întruniri românești de natură economică înainte de astă cu 24 ani către publicul românesc, cu invitarea de a se grupa cu toții, pentru a pune băsă emancipării noastre pe terenul creditului de banii. Si „Albina“ s'a înființat. Si astăzi o pleiadă de institute românești de banii se grupă în jurul „Albinăi“, — vestind emanciparea noastră de sub jugul capitalului străin.

Tot cu aceste cuvinte ne adresăm și noi către publicul nostru românesc, invitându-l să se grupeze în jurul „Reuniunii de Consum, asociare în Blașiu“, pentru că să punem la răndul nostru baza la emanația noastră pe terenul comercial.

Aceea, ce a fost „Albina“ pe terenul financiar, aceea dorim noi să fiș Reuniunea de Consum din Blașiu pe terenul comercial.

De fructele acestei întreprinderi se va bucura poporul nostru și următoarele generații ne vor bine-cuvânta, pentru că le-a lucrat calea spre bunăstare materială și prin asta spre libertate.

Nu mai suntem începători. Adăi avem la spatele noastre trei ani de viață. În acești trei ani ne-am convins despre puterea de viață a întreprinderii noastre. În anul de curs de gestiune am avut o vîndare de fl. 90.519.55 și pe lângă căștigul enorm celău cumpărătorii în urma reducerii prețului dela totă mărfurile, am fost în poziție de a împărți acționarilor căte 5% după banii vîrsăti, va să dică o dividendă între actuațele jurăstării economice destul de frumosă.

Dăcă în butul succesului acestuia îmbucurător al întreprinderii noastre ne luăm vîoie a invita publicul nostru la subscriere de acții, o facem numai singur din motivul, fiind că reunirea noastră are să multămescă cerințele unui cero de vreo 40 de chilometri pătrati. Aproape trei-deci de neguțători sunt afiliați reuniunii noastre. Toți neguțătorii acesteia sunt Români mărgineni. Însă cu un capital de fl. 10.000 nu este posibil a multămîni atâtea lipse.

Invităm deci on. nostru public la subscripție. După statute numărul acțiilor nu este mărginit. Cu cît vor fi mai multe acții, cu atât dezvoltarea reuniunii va fi mai îmbucurătoare.

Valoarea nominală a unei acțiuni e 55 fl., din care sumă 5 fl. se trec la fondul de rezervă.

Acțiile se pot plăti de-odată, — și asta e mai de dorit, — ori și în rate lunare, plătind prima-data 15 fl., după aceea la fiese-care prima cătă 10 fl. v. a. Pentru scopul acesta alătărâm nesce „Obligații“, în cari domnii subscrîbenți vor binevoi a înșinuă numărul acțiilor, ce le subscrîu, precum și suma banilor, ce o vor solvi. Tot pentru ușurința domnilor subscrîbenți alătărâm și mandate postale pentru trimiterea banilor.

Blașiu din ședința Consiliului administrativ al Reuniunii de Consum, asociare în Blașiu, înzintă în 8 Mai 1895.

Gavril Pop, președinte, Dr. V. Hossu, notar, G. Bărbat, Hodoșiu, Dr. A. Gramă, Iosif Vancea, Dr. Aug. Bunea, Gregorius Ordace, I. F. Negruțiu.

Scrisi telegrafice.

Budapesta, 18 Septembrie. România liberați săsori ieri sera aci, și astăzi vor merge la Banffy și la Erdély, ca să le mulțămescă acestora pentru liberare.

Viena, 18 Septembrie. Alegerea de ieri din cercul electoral III, se fini cu deplina victorie a antisemitiilor. Partida progresistă nu primi nici măcar un singur mandat. În

viitor antisemitenii vor forma în consiliul comunal o majoritate de două din trei părți din suma completă voturilor.

Kleinzell, 18 Septembrie. Majestatea Sa sosi aci la 5 ore 50 m. La gară fu întîmpinat de archiducii Rainer și Frideric; de miniștri Kriegerhammer și Fejérvary, și de șeful statului major br. Beck. Monarhul strînse acestora mâna pe rînd, ascultă vorbirea de primire a fizșanului Reiszig, și salutând pe toți cei prezenti, se urcă împreună cu archiducele Frideric în trăsuia, care il duse la mănăstire. Pe cale fu salutat în mod entuziasmat de multimea adunată. La scara mănăstirei il întîmpină abatele Fehér, și trecând prin spalierul format de membrii ordului benedictin, monarhul intră în mănăstire. Sera se dădu un prânz festiv, și orașul era pompos luminat.

Literatură.

In editura librăriei „Soec & Comp.“ din București (Calea Victoriei 53) a apărut: „Gramatica limbii germane“, studiu aprofundat, lucrat după principii metodice și practice pentru Români și în special pentru toate școalele publice și private, de Aurel Chicea-Comanescu, doctor în drept, profesor de limba și literatura germană la liceul Lazar. E un opus mare, conținând vre-o 650 pag., împărțite în trei cărți: Cartea I Etimologie; Cartea II Sintaxă; Cartea III Noua ortografiă. La fine se află o Tabelă sinoptică pentru afilarea cu înlesnire a scrierii dubioase a cuvintelor, și apoi un Vocabular alfabetizat al tuturor cuvintelor celor mai importante și care pot fi indoelnice la scris. E cea mai bogată gramatică românească în felul său, fiind scrisă pe baza unei praxe și experiențe de aproape 30 de ani. Materia e împărțită foarte sistematic, în parti, secțiuni, capitulo și paragrafe, acestea din urmă având pe margine și numere române, prin care se indică gradarea materiei, care merge într-o desvoltare continuă și gradată.

NECROLOG. Irinia Manole, inginer, după o suferință lungă și după împărtășirea cu sănțele taine, a înzis din viață Dumineacă în 3 (15) Septembrie 1895, în etate de 42 ani.

Despre această durerosă perdere încreștește pe toti amicii și cunoștuții defunctului, jaluzele lui surorii Maria H. V. Frigător și Susana Laslu, precum și jaluzele lui frate Petru Manole, în numele său și în numele nepoților reșposatului. Fiica sa este într-o ușoară și memorie binecuvântată!

DIVERSE.

Călimără interesante. La expoziția franceză din 1900 vor fi expuse patru călimări, care la timpul său au fost predate soției lui Victor Hugo, ca ea să le ofere spre cumpărare publicului adunat la o producție, și venitul să fiă destinat unui anumit scop de binefacere. Călimările au fost posesiunea următorilor scriitori români și francezi: Victor Hugo, Alexandru Dumas tatăl, George Sand și Lamartine. Pe fața cărării călămare este căte o propositiă, scrisă de respectivul scriitor salvant. Pe călămarul lui Lamartine stă scris: „Donat lui Lamartine, măestrului de penă:“ pe al lui Victor Hugo: „Eu nu am căutat acest călămar, întempliera mi-lă dat în mâna și l'am folosit timp de mai multe luni. După ce mi-se cere pentru un scop de bine-facere, îl dau bucuros. Victor Hugo, Hauteville-House, Iunie 1860“. Alexandru Dumas scrise pe călămarul său următoarele: „Atest, că călămarul acesta este acela, cu care am scris cele din urmă 15 său 20 tomuri ale mele. A. Dumas, Paris, 10 Aprilie 1860“. George Land scria o epistolă întrîmpă, pentru de-a escusa apariția unei urâtă a micului călămar, care îi servise drept călămar în călătorie.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregorius Maior.

